

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

Art. VIII. An præsentia realis & physica futurorum contingentium in
æternitate, conducat ad perfectionem scientiæ quam Deus habet de illis;
& requiratur ad hoc ut illa sit invariabilis, & intuitiva?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

non tamen illa quæ sunt eadem uni tertio inadæquate; ut constat in personis divinis, quæ licet sint inadæquate idem in essentia divina, non tamen sunt idem inter se: ita etiam, illa quæ coexistunt & sunt præsentia uni tertio adæquate & totaliter, coexistunt etiam inter se; non tamen illa quæ coexistunt uni tertio inadæquate solum, & non totaliter: Adam autem, & Antichristus, ac res omnes temporales, & successivæ, non coexistunt, nec sunt præsentia æternitati totaliter & adæquate, & secundum totam extensionem virtuales quam includit; sed inadæquate solum, & secundum aliquam tantum ejus virtualitatem. Quod ut magis percipiatur.

256 Observandum est, quod sicut immensitas divina, aliquid realiter præsens & immediatum, duobus modis dici potest. Primum toti adæquate & totaliter, ita ut sit ubicumque est Deus, & cui Deus est præsens, illi omni sit etiam præsens; quomodo solæ tres Personæ Divinæ Trinitatis sunt sibi invicem præsentia. Secundum toti quidem, sed non totaliter; Toti inquam (quia cum Dei immensitas sit indivisibilis, nullasque partes habeat, quod ei præsens, & immediatum est, non nisi toti præsens esse potest) sed non totaliter, eo quod Deus aliis rebus præsens & immediatus sit, quibus hæc præsens non est; quomodo quælibet creatura toti immensitati Dei præsens est. Ita similiter toti æternitati dupliciter aliquid potest coexistere, & esse præsens. Primum adæquate & totaliter, & secundum omnes partes virtuales, quas in situ suo vastissimo & infinito continet; & hoc modo nulla creatura coexistit æternitati: secundum toti quidem æternitati (cum illa indivisibilis sit, nullasque partes priores aut posteriores in se contineat, saltem formaliter) sed non totaliter & adæquate, quia æternitas aliis rebus prioribus & posterioribus, præsens est & coexistens, quibus res illa non coexistit. Atque hoc tantum modo, Adam & Antichristus realiter sunt præsentia æternitati, & illi coexistentes; quia non coexistunt illi, quatenus æquivaler omnibus differentiis temporis, & quatenus in se continet omnes illos suos, & partes virtuales, de quibus antea diximus, sed solum illi coexistunt, in quantum ea continet unam partem virtuales, correspondentem illi differentiæ temporis præteriti, in qua Adamus existit, & alteram correspondentem temporis futuro, in quo Antichristus existit, unde licet Adamus & Antichristus, coexistant toti æternitati, non tamen illi coexistunt totaliter, & adæquate. Sicut licet Pater & Filius communicent totam essentiam Spiritui Sancto, non tamen totaliter, & omnibus modis, quibus communicabilis est; non enim communicant eam per generationem, quomodo communicabilis est, & de facto communicatur Filio ab æterno.

257 Ad ultimum respondetur nullum esse inconveniens admittere infinitam multitudinem cogitationum, simul præsentem & existentem in mensura æternitatis: quia sicut illæ cogitationes, & actus amoris, per hoc quod sint præsentia & existentes in æternitate, non dicuntur esse simpliciter & absolute, sed secundum quid, & cum addito, scilicet in æternitate: ita etiam non dicuntur infinita actu & simpliciter, sed tantum secundum quid, & in potentia. Cujus ratio est, quia illa simulata & præsentia quam habent in mensura æternitatis, non impedit quin habeant in propriis durationibus successivam, & nusquam possint reperiri simul, non enim aliã ratio-

A ne dicuntur esse actu simul in æternitate, nisi quia æternitas, ratione suæ infinitatis & indivisibilitatis, se virtualiter coextendit ad totam eorum successivam latitudinem. Cum ergo æternitas non tollat successivam hujusmodi cogitationum, non obstat etiam quominus illa sint in potentia solum & sine categoriæ infinita.

§. IX.

Solvitur aliud argumentum ex alio absurdo petuum.

B Obijcies ultimo: Si futura contingentia essent realiter & physice æternitati præsentia, & totalia à Deo cognoscerentur, nihil à divino intellectu cognosceretur ut futurum, nec unum tanquam prius aliò; nam in æternitate nihil est futurum, nec unum aliò prius: Sed hoc videtur absurdum: Ergo & illud.

C Confirmatur: Si duo corpora cognoscantur perfecte penetrata inter se, unum non cognoscitur prius aliò: Sed omnia quæ sunt divinæ æternitati præsentia, perfecte penetrantur, cum nihil æternitatis sit cui non sint præsentia: Ergo eorum quæ sunt æternitati præsentia, unum aliò prius cognosci nequit.

Ad objectionem respondeo distinguendo sequelam Majoris: Nihil à divino intellectu cognoscitur ut futurum, respectu æternitatis, concedo sequelam. Respectu propriæ durationis, nego sequelam; & idem dicendum est de prioritate unius ad aliud.

D Ad confirmationem dico disparitatem esse inter res successivas & temporales, ut præsentia æternitati, & duo corpora se invicem penetrantia; nam duo corpora inter se perfecte penetrata, occupant eundem locum, tam formaliter, quam virtualiter; subindeque nullâ prioritate gaudere possunt, nec diversitate locali: æternitas autem, cum sit multiplex virtualiter (ut pote eminenter continens plures durationes creatas) est illis coexistens, secundum diversas virtualitates: unde illa quæ æternitati secundum esse formale penetrant, non penetrant illam, secundum omnem ejus virtualitatem; ideoque possunt diversis durationibus ab æternitate contingere mensurari, & respectivè ad illas, præsentia, præterita, & futura, vel priora, & posteriora dici.

ARTICULUS VIII.

An præsentia realis & physica futurorum contingentium in æternitate, conducat ad perfectionem scientiæ quam Deus habet de illis; & requiratur ad hoc ut illa sit invariabilis, & intuitiva?

E IN hoc articulo exponemus quartum & præcipuum fundamentum, quod Thomistæ ducunt ad realem & physicam futurorum contingentium in æternitate præsentiam, contra Recentiores propugnandam illud enim petitur ex invariabilitate & intuitionem divinæ scientiæ, quæ sublatâ tali præsentia stare nequit, ut sequentibus conclusionibus ostendemus.

§. I.

Statuitur prima conclusio, & ostenditur presentiam realem & physicam futurorum contingentium in aeternitate, necessariam esse, ut Deus habeat invariabilem de illis scientiam.

Dico primò: realem & physicam futurorum contingentium in aeternitate presentiam, necessariam requiri, ut Deus habeat invariabilem de illis noticiam.

260 Probatu primò ex Scriptura: dicitur enim Ecclesiastici 19. *Opera omnis carnis coram illo: à saeculo & usque in saeculum respicit, & nihil est mirabile in conspectu eius.* Quibus verbis Scriptura reddens rationem, quare nihil sit novum, nec mirabile in conspectu Dei, non aliam assignat, quam quia à saeculo & usque in saeculum respicit, id est quia videt omnia ut sibi presentia in sua aeternitate.

261 Probatu secundò ex D. Thomae hic art. 15. ad 2. ubi sic habet: *Si aliquid esset quod prius Deus non scisset, & postea sciret, esset ejus scientia variabilis: Sed hoc esse non potest, quia quidquid est vel potest esse secundum aliquod tempus, Deus in aeterno suo scit.* Quibus verbis reducitur invariabilitatem divinae scientiae respectu futurorum contingentium, in presentiam quam habent in aeternitate.

262 Probatu tertio: Sicut voluntas Dei mutaretur, si aliquid inciperet velle quod prius non volebat, ut docet D. Thomas infra quaest. 19. art. 7. ita & variaretur ejus scientia, si inciperet videre aliquid ut sibi praesens, quod antea non videbat: At seclusa praesentia rerum in aeternitate, Deus inciperet in tempore videre res ut sibi praesentes, quas ab aeterno videret tantum ut sibi futuras; & haberet hoc iudicium de Antichristo v.g. Antichristus mihi est futurus, sed ego habebō illum aliquando praesentem: Ergo seclusa praesentia rerum in aeternitate, scientia divina, respectu futurorum, esset mutabilis & variabilis.

263 Confirmatur: illa scientia est variabilis, quae potest transire de abstractiva in intuitivam, & rursus redire de intuitiva in abstractivam: At seclusa praesentia futurorum in aeternitate, scientia Dei hoc haberet: Ergo mutabilis esset. Major constat, Minor probatur. In hoc distinguitur notitia intuitiva ab abstractiva, quod prima terminatur ad objectum, ut realiter praesens & existens, secunda vero abstrahit ab ejus praesentia & existentia, ut ostendimus §. sequenti: At seclusa praesentia reali & physica futurorum in aeternitate, divina scientia ab aeterno terminabitur ad illa ut futura, & postea in tempore, quando actu existent, videbit illa ut praesentia & existentia; & rursus quando desinent & amplius non erunt, cognoscat illa ut praeterita, & amplius non existentia: Ergo divina cognitio transibit de abstractiva in intuitivam, & rursus de intuitiva redibit in abstractivam; quod sine ejus mutatione fieri nequit. Unde Augustinus libro 1. quaestionum ad Simplicianum sic discurre: *Si autem sicut in ordine temporalium creaturarum, ita & apud eum nondum sunt quae futura sunt, sed ea praesentis scientiam, ergo ea sentis: uno quidem modo, secundum futurorum praesentiam; alio vero modo, secundum praesentium scientiam: aliquid ergo temporaliter accidit scientiae Dei, quod absurdissimum atque falsissimum est.* Quibus verbis aperte declarat, quod si res sint Deo futurae, sicut nobis, necha-

A beat illas sibi praesentes in mensura suae aeternitatis; ejus scientia erit mutabilis, & in eo erit praesentia futurorum, sicut & notitia praesentium, illeque bis cognosceret idem objectum; primò notitiā abstractivā, quando illud erit futurum; deinde cognitiōem intuitivā, quando erit praesens & existens; quod tanquam falsissimum & absurdissimum rejicit.

Dices, Non esse inconveniens quòd in scientia Dei varietur denominatio videntis, sicut variatur in illo denominatio Domini, & Creatoris, & in Verbo Divino denominatio uniti respectu humanitatis.

Sed haec responsio efficaciter impugnari potest ex doctrina quam tradit D. Thomas hic art. 15. ad 1. ubi statuit hoc discrimen inter denominationes vel respectus rationis, qui possunt competere Deo in ordine ad creaturas; quod illi qui fundantur in actione transeunte & terminantur ad creaturas, prout sunt in seipsis, ut denominatio, vel relatio Creatoris, Domini, & similes, possunt Deo de novo advenire, sine ejus mutatione, per solam mutationem creaturae, & positionem termini extrinseci: alia vero quae fundantur in actione immanente, & quae consequuntur creaturas ut sunt in Deo; ut est denominatio scientis, volentis, praedestinantis &c. non possunt de novo advenire Deo, sine ejus mutatione. Unde idem S. Doctor supra citatus, docet quòd voluntas Dei mutaretur, si inciperet aliquid velle quod prius non volebat.

§. II.

Statuitur secunda conclusio, & ostenditur realem & physicam futurorum contingentium in aeternitate praesentiam, necessariam requiri, ut Deus de illis habeat noticiam intuitivam.

Dico secundò: Realis & physica futurorum contingentium in aeternitate praesentia, est necessaria, ut cognitio divina ad illa terminata, obtineat rationem intuitionis.

Probatu primò ex D. Thomae, qui variis in locis articulo precedenti relatis, docet ideo futura videri à Deo, quia sunt ejus aeternitati praesentia; quod non posse intelligi de praesentia pure objectiva & intentionali, patet ex aliis ejusdem S. Doctoris testimoniis, probatione sequenti adducendis.

Probatu ergo secundò conclusio ratione fundamentalis, quae sic potest breviter proponi Ad noticiam intuitivam non sufficit quod terminetur ad rem objective & intentionaliter praesentem intellectui, sed requiritur necessarìò quod terminetur ad objectum physicè & realiter praesens & existens in aliqua duratione: At futura ab aeterno in propria duratione non existunt, nec sunt praesentia: Ergo ut terminent ab aeterno noticiam intuitivam, necesse est quod ab aeterno existant & sint praesentia in mensura aeternitatis. Minor est certa de fide, quae docet res omnes fuisse creatas in tempore, & nullam creaturam in propria duratione & mensura exstere ab aeterno. Major vero in qua est difficultas, probatur primò ex D. Thomae quaest. 3. de verit. art. 3. ad 8. ubi ait quod *Visto addit supra simplicem cognitionem aliquid extra genus notitiae, quod est existentiae rei: Sed hoc non potest intelligi, nisi de existentia reali & physica; objectiva enim & intentionalis, cum sit tantum in intellectu cognoscentis, non est extra genus notitiae: Ergo de ratione notitiae*

not in Bibli
otheca

- notitiæ intuitivæ est, quod terminetur ad objectum physicè præsens & existens in aliqua duratione.
- 267 Confirmatur ex eodem S. Doctore quæst. 2. de verit. art. 9. ad 2. ubi sic habet: *Dicitur scientia visionis in Deo, ad similitudinem visus corporalis, qui res extra postas intuetur: unde per scientiam visionis Deus scire non dicitur, nisi quæ sunt extra ipsum.* Sed quæ solum sunt Deo objectivè præsentia, non sunt extra ipsum: Ergo Deus per scientiam visionis solum dicitur scire quæ sunt illi realiter in æternitate præsentia; subindeque de ratione notitiæ intuitivæ est quod terminetur ad objectum physicè præsens & existens in aliqua duratione.
- 268 Secundò probatur Major ratione. Cognitio prophetica, quamvis terminetur ad res futuras, ut objectivè præsentia in mente Prophetæ, non est intuitiva, sed abstractiva: Ergo ad notitiam intuitivam non sufficit quod terminetur ad objectum futurum, ut objectivè præsens in mente cognoscentis, sed necessariò terminari debet ad objectum physicè præsens & existens.
- 269 Tertio, Ideo cognitio quæ Astrologus iudicat de futuritione Eclypsis, non est intuitiva, quia licet in esse objectivo certò ipsi repræsententur tam existentia quam cætera accidentia futuræ Eclypsis, non tamen obijciuntur cognitioni ipsius, secundum physicam & realem præsentiam: Ergo idem quod prius.
- 270 Quarto, Ita est de ratione intuitionis terminari ad objectum præsens, sicut est de ratione gaudii terminari ad bonum possessum: Atqui ad rationem gaudii non sufficit terminari ad bonum præsens præsentia tantum objectivæ, seu affectivæ, sed requiritur effectiva & realis præsentia ipsius: Ergo pariter ad notitiam intuitivam non sufficit intentionalis & objectiva præsentia objecti cognoscibilis, sed essentialiter exigitur exercita & realis præsentia ipsius.
- 271 Denique, Notitia intuitiva essentialiter exigit ex parte objecti aliam præsentiam distinctam à præsentia quam cognitio abstractiva exposcit: Sed notitia abstractiva petit præsentiam objectivam & intentionalem sui objecti, nam respicere objectum præsens intentionaliter & objectivè, est conditio communis cuiuscunq; notitiæ; cum nullum objectum possit actualiter cognosci, nisi sit præsens intellectui, mediante specie intentionali, à qua sola denominatur præsens præsentia objectivæ & purè intentionali: Ergo cognitio intuitiva essentialiter exigit ex parte objecti præsentiam realem & physicam.
- 272 Confirmatur: Aliqua debet statui differentia specifica, quæ cognitionem intuitivam ab abstractiva essentialiter distinguat; Sed nulla alia excogitari potest, nisi illa quam insinuavimus; nimirum quod notitia abstractiva abstrahit ab exercitio existentie in objecto quod inspicit; intuitiva verò essentialiter exigit ad objectum realiter præsens & existens terminari: Ergo &c.
- 273 Dices, Cognitionem intuitivam non distingui ab abstractiva, per hoc quod prima terminetur ad objectum præsens & existens, secunda verò ab ejus præsentia & existentia abstrahat; sed per hoc quod prima sit clara, distincta, & per propriam speciem, altera verò confusa, obscura, & per speciem alterius.
- Sed contra primò: Deus clarissimè & distinctissimè, ac per suam essentia gerente vires speciei, cognoscit res possibiles; & tamè ejus cognitio respectu possibilium non est visionis, nec intuitiva; sed simpliciter intelligentiæ, & abstractiva: Ergo falsa responsio.
- Secundò, Res possunt per propriam speciem cognosci sub esse possibili, futuro, aut præterito, aut sub actuali exercitio existentie: Ergo per propriam speciem possunt cognosci abstractivè, vel intuitivè, subindeque cognitio intuitiva, per hoc non distinguitur ab abstractiva, quod primat fiat per propriam speciem objecti, non autem secunda.

§. III.

Solvuntur objectiones.

Contra primam conclusionem nullum militat argumentum difficile, sed contra secundum obijciuntur. Non est de ratione intuitionis quod terminetur ad objectum physicè & realiter præsens & existens in aliqua duratione: Ergo realis & physica futurorum contingentium in æternitate præsentia, non requiritur necessariò, ut Deus de illis habeat notitiam intuitivam; Consequentia patet, Antecedens probatur primò. Notitia rei habita per propriam speciem, terminata ad ejus essentiam, existentiam, durationem, cæteraq; accidentia, verè est intuitiva, etsi duratione antecedit existentiam objecti: Sed talis notitia potest haberi sine physica præsentia objecti extra causas in aliqua duratione: Ergo non est de ratione notitiæ intuitivæ, quod terminetur ad objectum physicè & realiter præsens & existens in aliqua duratione. Minor patet, Major etiam videtur vera; talis enim notitia non erit abstractiva, cum non abstrahat ab existentia objecti: Ergo erit intuitiva.

Secundò probatur Antecedens principale: Cognitio quæ Prophetæ cognoscunt futura contingentia, est intuitiva: Sed hujusmodi cognitio terminatur ad res physicè & realiter abentes, cum futurum ut futurum non existat in se, & consequenter non coexistat cognitioni prophetarum: Ergo non est de ratione cognitionis intuitivæ, terminari ad objectum realiter & physicè præsens & existens. Probatur Major ex D. Thoma quæst. 12. de verit. art. 6. ubi docet quod cognitio prophetica est quadam participatio divina præteritæ seu cognitionis quæ Deus videt res in æternitate: Sed cognitio quæ Deus videt res in æternitate, est intuitiva: Ergo cognitio quæ Prophetæ cognoscunt futura, est intuitiva. Consequentia patet à simili: nam quia charitas creata est quadam participatio amicitie divinæ, est formaliter & essentialiter amicitia: Ergo si cognitio prophetica est participatio divina intuitionis, nequit non esse cognitio formaliter intuitiva.

Tertio probatur principale Antecedens: Cognitio infusa Petro existenti Parisiis, de Joanne existente Romæ, attingens quidditatem & cætera accidentia, esset intuitiva; & tamen objectum illius non esset localiter præsens: Ergo esset etiam intuitiva, quamvis non terminaretur ad objectum ut in aliqua duratione existens.

Quarto, Res in hoc mundo existentes, sunt abentes physicè & realiter respectu Angeli in cælo existentis, & tamen intuitivè cognoscuntur ab ipso: Ergo notitia intuitiva potest terminari ad rem physicè & realiter absentem; & consequenter ad intuitionem realis præsentia objecti nullatenus requiritur.

Quintò

278 Quinto, Cognitio quæ Deus causat res creatas, & illas reducit ad existentiam, est intuitiva: Sed talis cognitio non terminatur ad objectum ut exercitè existens, cum sit prior existentia creaturarum: Ergo non est de ratione notitiæ intuitivæ quod terminetur ad objectum exercitè existens.

279 Sexto, Cognitio Dei respectu futurorum contingentium est intuitiva ab æterno ad æquatè, & secundum omnem æternitatis virtualitatem: Sed futura non sunt physicè præsentia æternitati ad æquatè sumptæ, & secundum omnem ejus virtualitatem, ut constat ex dictis articulo præcedenti: Ergo realis & physica objecti præsentia non requiritur necessario ad notitiam intuitivam.

280 Denique, Sicut requiritur ad cognitionem intuitivam præsentia physica objecti, ita ad abstractivam absentia ipsius: Sed potest notitia abstractiva terminari ad objectum physicè præsens: Ergo & intuitiva ad objectum physicè & realiter absens. Major constat, Minor probatur. Si aliquis non attenderet actualiter ad præsentiam objecti realiter præsentis, solum abstractivè ipsum cognosceret, non obstante reali & physica præsentia talis objecti: Ergo cognitio abstractiva potest terminari ad objectum realiter & physicè præsens cognoscentem.

281 Respondeo negando principale Antecedens, & ad primam ejus probationem, nego Majorem; & ad illius probationem, nego Antecedens: notitia enim rei habita per propriam speciem, terminata ad ejus existentiam, existentiam, durationem, ceteraque accidentia, si duratione antecedit existentiam objecti, non erit intuitiva, sed abstractiva; quia licet omnino non abstrahat ab existentia rei, abstrahit tamen ab illa ut actu extra causas exercita.

282 Ad secundam nego Antecedens, & ad illius probationem dico, cognitionem propheticam tantum participare certitudinem divinæ præscientiæ, non verò illius evidentiam & intuitionem; quemadmodum cognitio fidei participat supernaturalitatem & certitudinem divinæ cognitionis, absque eo quod ejus evidentiam & claritatem participet. Unde ad exemplum de charitate creata quod affertur, neganda est paritas; etenim charitas secundum se nullatenus exigit præsentiam aut absentiam physicam objecti quod diligit, sicut cognitio intuitiva petit physicam & realem coexistentiam sui objecti.

283 Ad tertiam, dato Antecedente, nego Consequentiam & paritarem. Ratio discriminis est, quia absque coexistentia locali salvatur terminatio ad objectum, ut extra causas exercitè existens: quæ tamen non salvatur absque coexistentia in aliqua duratione.

284 Ad quartam, distinguo Antecedens: Res existentes in hoc mundo visibili, sunt absentes respectu Angeli qui in cælo existit, absentia aut distantia locali, concedo Antecedens. Sunt absentes absentia durationis excludente coexistentiam objecti cognoscibilis, nego Antecedens, & Consequentiam. Est ergo res in hoc mundo inferiori existentes, distent localiter ab Angelo existente in cælo Empyreo; non tamen sunt extra spheram præsentialem cognitionis Angelicæ; nam cum cognitio Angeli sit purè intellectualis, nullatenus dependens à sensibus, non impeditur ab attingentia immediata objecti cognoscibilis, per absentiam localem; ideo

A que ut Angelus intuitivè videat aliquod objectum, non requiritur localis præsentia, sicut exigitur ad humanam cognitionem, sed sufficit præsentia durationis: id est quod objectum in se existat, & coexistat in eadem duratione in qua existit cognitio terminata ad ipsum.

Ad quintam, nego Minorem, & ad illius probationem dico cognitionem Dei quæ creaturæ producuntur, esse priorem existentia ipsarum, prioritate naturæ seu causalitatis, non verò prioritate temporis aut durationis: nam in eadem mensura durationis in qua verificatur existentia cognitionis intuitivæ Dei, simul verificatur coexistentia creaturarum; & hæc similtas sufficit inter cognitionem intuitivam, & existentiam sui objecti; cum ratione hujusmodi similtatis absolutè verificetur objectum coexistere cognitioni, etsi effectivè ab illa pendeat; licet enim specificativum cognitionis purè speculativæ, sit prius ipsa, non tamen specificativum cognitionis practicæ; cujusmodi est cognitio divina, respectu existentia creaturarum.

Ad sextam respondeo Majorem esse veram in sensu specificativo, non verò in sensu reduplicativo: id est, licet divina cognitio, ut intuitiva, mensuretur æternitate, ut coexistente omni durationi veræ aut imaginariæ non tamen habet quod sit intuitio ex illa coexistentia ad omnem durationem, sed solum ad illam in qua res erit physicè præsens & existens. Unde licet cognitio qua Deus cognoscit v.g. Antichristum ut præsentem in nunc suæ æternitatis, sit intuitiva illius, secundum quod tale nunc, ratione suæ infinitatis, virtualiter se extendit ad illam differentiam temporis, in qua Antichristus erit aliquando, præsens & existens; non tamen est intuitiva, sed abstractiva, secundum quod illum cognoscit in nunc æternitatis, ut correspondet tempori præsentis; quia sub illa æternitatis virtualitate, Antichristus, cum non sit præsens, sed futurus; non potest terminare cognitionem intuitivam, sed tantum abstractivam.

Ad ultimam, nego Minorem, & ad probationem illius dico, quod in calu proposito, quando videlicet cognoscentis non attendit ad physicam & realem præsentiam objecti sibi præsentialem applicati, hujusmodi objectum non est præsens formaliter & cognoscitivè, sed tantum materialiter & entitativè, nam in tali casu, etsi objectum secundum se habeat sufficientem præsentiam, comparatur tamen ad cognitionem ac si præsens non esset; ideoque respectu cognoscentis est formaliter absens, subindeque cognitio ad illud terminata, non est intuitiva, sed abstractiva. Sicut cognitio quam habeo de Petro præsentis, clausis oculis, verè abstractiva est, licet ad objectum materialiter & entitativè præsens terminetur. Qui plura cupit, legat P. Dominicum Linzæ t. parte Philosophiæ rationalis, libro 4. quæst. 2. art. 5. ubi & perspicuè & eruditè quæstionem istam pertractat, ostenditque non posse dari notitiam intuitivam rei absens; pluraque in contrarium argumenta diluit, quæ brevitate causâ præterminisimus.

(...)